

DNI KULTURY HOLENDERSKIEJ 2009

CROSSROADS FESTIVAL / FESTIWAL „ROZDROŻA”

JELEŃ GÓRA / STARA KAMIENICA 19-24 PAŹDZIERNIKA 2009

**LITERATURA BEZ GRANIC – FILMY LITERACKIE – CONCERTY HOLENDERSKIEGO CHÓRU
KOLEGIUM KARKONOSKIE - KSIĄŻNICA KARKONOSKA - JELEŃGÓRSKIE CENTRUM KULTURY**

W dniach **18 – 24 października 2009r.** holendersko-polska Fundacja Nemo oraz Stowarzyszenie „Góry Babel”, we współpracy z Kolegium Karkonoskim, Książnicą Karkonoską, Jeleniogórskim Centrum Kultury, Stowarzyszeniem Góry Babel oraz holenderską Fundacją Anny Frank organizuje w Jeleniej Górze

CROSSROADS FESTIVAL - FESTIWAL „ROZDROŻA”.

Głównym tematem spotkania jest 'migracja' jako źródło inspiracji i kultury. Pragniemy połączyć holenderską i polską historię migracji z literaturą. W programie tego międzynarodowego projektu przewidziano wiele prezentacji i koncertów – w Jeleniogórskim Centrum Kultury odbędą się pokazy filmów holenderskich, w Jeleniej Górze i Starej Kamienicy zaśpiewa chór z Holandii, Fundacja Anny Frank zorganizuje program-debatę skierowany do młodzieży i traktujący o granicach wolności i prawach obywatelskich...

Chcielibyśmy serdecznie zaprosić Państwa na uroczyste Otwarcie Dni Kultury Holenderskiej w dniu 19. października 2009 o godz. 18.00 w sali Klubu Kwadrat Jeleniogórskiego Centrum Kultury przy ul. Bankowej 28/30.

Festiwal **Crossroads Festival** to projekt pilotażowy. Chcielibyśmy w przyszłości organizować w Jeleniej Górze międzynarodowe festiwale literatury i sztuki, przedstawiając Jelenią Górę jako centrum migracji, jako „rozdroże Europy”. Planujemy połączyć Festiwal z wymianą międzyszkolną i wymianą pomiędzy ośrodkami kultury. Cele:

1. Promocja Jeleniej Góry jako kulturalnego rozdroża oraz ośrodka kultury migracyjnej
2. Dyskusja na temat znaczenia autorów transgranicznych w Europie
3. Wymiana kulturalna Holandii i Polski ze szczególnym uwzględnieniem literatury
4. Pragniemy, by Festiwal nie był jedynie prezentacją i pokazem, ale stanowił impuls do dyskusji, rozważań, warsztatów i przedstawień.

HOLENDERSKIE W POLSCE

Ze względu na migracje oraz obfitość ukrytych znaczeń, tereny Jeleniej Góry i okolic stały się dosłownie „miejscem pomiędzy”, ziemią niczyją a wszystkich witającą. Dlatego też holenderskie stowarzyszenie wędrowców Nemo przybyło do Polski i założyło w Starej Kamienicy „Nemoland” (dosłownie: ziemię niczyją) jako rozdroże dla wzajemnych spotkań różnych kultur, szczególnie Polski i Holandii. Dla Nemo wędrowanie to metafora powolnego odczytywania i pisania wewnętrznego krajobrazu, cieszenie się naturą i po prostu chodzenie, a na rozdrożu wybór „nieznanej ścieżki” zamiast szerokich dróg wiodących nas do ustalonych znaczeń.

PROGRAM I INFORMACIE: www.nemoland.org

ORGANIZACJA I KONTAKT

- Peter Spruijt Fundacja Nemo, Kopaniec-Międzylesie 5, 58-512 Stara Kamienica
tel. 075-7693605 +31 653604513 nemoland@op.pl
- Ad van Rijsewijk Stow. Kulturalne Góry Babel tel. +31 645020594

LITERATURA BEZ GRANIC

Holenderscy pisarze transgraniczni
YASMINE ALLAS (Somalia), VAMBA SHERIF (Liberia), RODAAN AL GALIDI (Irak)
w rozmowach z polskimi pisarzami
OLGĄ TOKARCZUK, NATASZĄ GOERKE, IGNACYM KARPOWICZEM
o migracji i micie
wprowadzenie *Olgi Tokarczuk*

DLACZEGO MIGRACJA?

Europę można określić jako rzeczywistość narodów, ustalonych nazw i granic. Jednak poza tą rzeczywistością istnieje jeszcze inna Europa, tworzona przez migrację; to ludzie poruszający się po rozdrożach, skrzyżowaniach, opowieścią i mitem nieustannie zmieniający przestrzeń i nazwy. Tworząc i żyjąc na rozdrożach, pisarze transgraniczni stykają się z rzeczywistością migracji i stawiają zasadnicze pytanie: „czyż wszyscy nie jesteśmy migrantami...?”

LITERATURA NA ROZDROŻACH

Festiwal dotyczy literatury transgranicznej i zadaje podstawowe pytania o stosunek autorów transgranicznych wobec migracji:

1. Jaki wpływ i oddziaływanie ma migracja na ich książki?
2. Co znaczy dla pisarza żyć i tworzyć między dwiema kulturami?
3. Czy literatura transgraniczna powinna odzwierciedlać osobiste życie pisarzy oraz rzeczywistość społeczno-polityczną?
4. Jakie są reakcje pisarzy na problematykę migracji w Europie i zjawisko rosnącego wsparcia dla ruchów nacjonalistycznych i przeciwnych migracji?
5. Co łączy holenderską i polską tematykę migracji i ich literaturę transgraniczną?

Sześciu pisarzy weźmie udział w dyskusji na Festiwalu „Rozdroża” w Jeleniej Górze. Będą czytać fragmenty swoich książek i odpowiadać na pytania słuchaczy. Festiwal to także możliwość spotkania z pisarzami z kraju, gdzie autorów-imigrantów jest bardzo niewiele. Zaproszeni pisarze odgrywają istotną rolę w publicznej debacie na temat migracji, praw mniejszości oraz funkcji literatury we współczesnym społeczeństwie.

DLACZEGO JELENIA GÓRA?

JELENIA GÓRA – EUROPEJSKIE CENTRUM MIGRACJI!

Polska Jelenia Góra (przed 1945 rokiem niemieckie Hirschberg) leżąca na Dolnym Śląsku (Euroregion Nysa/Neisse) przy granicy z Czechami i Niemcami, między Wrocławiem, Berlinem i Pragą, jest rozdrożem Europy. Tu, jak w oku cyklonu, cała europejska historia zawracała i zmieniała ludzi, nazwy i granice, z polskich na czeskie, austriackie, pruskie/niemieckie, a od 1945 roku ponownie na polskie, po przymusowych wysiedleniach w każdym kierunku, tworząc nieświadomą ziemię niczyją, czarny trójkąt. Miasto zawdzięcza swój szczególny urok połączeniu rzeczywistości migracyjnej z mitami i legendami pobliskich Karkonoszy i Gór Izerskich oraz inspiracją licznych osiadłych tu pionierów, artystów i pisarzy.

W Holandii migracja wiąże się z rzeczywistością różnorodnych i kolorowych mniejszości, co prowadzi do gorzkich dyskusji na temat religii i integracji. W Polsce migracja jest kojarzona z losem i przeznaczeniem, wywołując burzliwe dyskusje dotyczące historii i tożsamości narodowej. W obu krajach rzeczywistość społeczna oraz historie życia związane z migracją skrywają się za niewidzialnymi granicami. Festiwal „Rozdroża” zbliża do siebie polskie i holenderskie historie migracji, próbując dotrzeć do oka cyklonu i opisywać go, sięgając po stare i nowe mity. Może zapoczątkuje zupełnie nowe spojrzenie na problematykę migracji...

PROGRAM

OTWARCIE DNI KULTURY HOLENDERSKIEJ

w dniu 19. października 2009 o godz. 18.00
w sali Klubu Kwadrat Jeleniogórskiego Centrum
Kultury przy ul. Bankowej 28/30.

- Uroczyste otwarcie Festiwalu „Rozdroże” z udziałem prezydenta miasta Jelenia Góra, Prezesa Fundacji NEMO oraz Stowarzyszenia Góry Babel
- Wprowadzenie do filmu dokumentalnego NEMO, informacja o Fundacji NEMO – prezentacja filmowa
- Spotkanie z Ad van Rijsewijk, i pisarze Yasmine Allas, Nataszą Goerke, Ignacym Karpowiczem.
- Wprowadzenie do filmu „Bliźniaczki” (na podstawie powieści Tessa de Loo), reż. Ben Sombogaart

KOLEGIUM KARKONOSKIE

Wtorek, 20 października 10.00 – 12.30 Aula Rektoratu
HOLENDERSCY I POLSCY PISARZE
TRANSGRANICZNI

Konferencja, wprowadzenie Olgi Tokarczuk.
- Oficjalne otwarcie przez prof. Tomasza Winnickiego Prorektora Kolegium Karkonoskiego
- Kłątwa rozdroża i nieznana ścieżka – Peter Spruijt z Nemo przedstawia lokalną legendę o demonach rozdroża
- Babcie; ukryte wrota historii „Polscy studenci rozmawiają ze swoimi babkami na temat migracji” – projekt przedstawia Ida Baj z Kolegium Karkonoskiego
- Wprowadzenie do dyskusji na temat migracji, języka i wyobraźni – Olga Tokarczuk. Debaty pisarzy holenderskich i polskich: Yasmine Allas, Vamba Sheriff, Al Galidi, Olga Tokarczuk, Natasza Goerke i Ignacy Karpowicz

Środa, 21 października

10.00 - 12.00 Warsztaty w salach wykładowych.
Spotkania autorów ze studentami polonistyki, anglistyki i germanistyki. Wszyscy studenci otrzymają wcześniej informacje o autorach i ich książkach.

a) wszyscy goście otrzymają polskie tłumaczenia fragmentów książek pisarzy holenderskich oraz ich biogramy

b) w miesięczniku Odra ukażą się fragmenty powieści Yasmine Allas i Vamby Sherif, ze wstępem Urszuli Topolowej, wykładowcy na Uniwersytetach w Poznaniu i Wrocławiu, zajmującej się holenderską literaturą migracyjną

JELENIOGÓRSKIE CENTRUM KULTURY

LITERATURA HOLENDERSKA PRZEKRACZA
GRANICE

Prezentacja pisarzy holenderskich, którzy przybyli z innych krajów. Zapoznanie polskiego czytelnika z pisarzami holenderskimi i książką każdego z nich oraz pokaz filmów powstałych w oparciu o te książki.

* Poniedziałek, 19 października 19.00
film „Bliźniaczki” (Ben Sombogaart 2002)
oparty na powieści Tessa de Loo (1946)

* Czwartek, 22 października 10.00 i 18.00
film „Minoes” (Vincent Bal.)
oparty na powieści Annie M.G. Schmidt (1911-95)

* Piątek, 23 października 18.00
film „Odkrycie nieba” (Jeroen Krabbé 2001)
oparty na powieści Harry Mulischa (1927)

KSIĄŻNICA KARKONOSKA

Środa, 21 października 17.00 – 19.30
HOLENDERSCY I POLSCY PISARZE
TRANSGRANICZNI

rozmowy i prezentacje, wprowadzenie Olgi Tokarczuk.
- Kłątwa rozdroża i nieznana ścieżka – Peter Spruijt z Nemo przedstawia lokalną legendę o demonach rozdroża
- Babcie; ukryte wrota historii „Polscy studenci rozmawiają ze swoimi babkami na temat migracji” – projekt przedstawia Ida Baj z Kolegium Karkonoskiego
- Wprowadzenie do dyskusji na temat migracji, języka i wyobraźni – Olga Tokarczuk
- Debaty pisarzy holenderskich i polskich – Yasmine Allas (Somalia), Vamba Sheriff (Liberia), Al Galidi (Irak), Olga Tokarczuk, Natasza Goerke i Ignacy Karpowicz

Piątek, 23 października

10.00 i 16.00

- KRÓTKIE ŻYCIE ANNY FRANK

Film Dokumentalny

- WOLNOŚĆ WYBORU: DYSKUSJA NAD
PROBLEMATYKĄ MIGRACJI

Krótkie filmy o migracji, dylematach praw człowieka oraz granicach wolności. Filmy te, przygotowane przez holenderską Fundację Anny Frank mają zachęcić gości do dyskusji.

CHÓR HOLENDERSKI

“VOCAAL ENSEMBLE GRONINGEN”

Holenderski chór zaprezentuje średniowieczną i renesansową muzykę kompozytorów polskich i holenderskich, m.in. XIII-wieczną klasztorną muzykę chóralną ze Starego Sącza, XVI-wieczną kościelną muzykę chóralną Bartłomieja Pękiela i Mikołaja Zielińskiego, a także holenderskie madrygały Jana Pieterszooona Sweelincka. Chór z północno-wschodniego zakątka Holandii rozpoczął swą działalność 18 lat temu. Dwudziestoosobowy skład pod dyrekcją Wilfreda Renemana.

Koncerty:

- * Środa, 21 października: 18.00
Stara Kamienica - Kościół w Kopancu
- * Czwartek, 22 października: 18.00
Stara Kamienica - Kościół w Wojcieszycach
- * Piątek, 23 października: 18.00
Świeradów Zdrój - Hala Spacerowa
- * Sobota, 24 października: 19.00
Jelenia Góra - Kościół Świętego Krzyża

PISARZE HOLENDERSCY

Yasmine Allas

Urodzona w Somalii, Yasmine Allas przybyła do Holandii w młodym wieku, by zostać aktorką. Po kilku latach pracy ze znanym reżyserem Theu Boermanssem wydała z sukcesem swoją pierwszą powieść. W kolejnej, zatytułowanej „Sześciopalczy Generał”, widać już pierwsze oznaki spotkania różnych kultur, rozumianego nie jako ich zderzenie, ale raczej jako proces uczenia się o „tym innym”, tak jak w „Tym Innym” Ryszarda Kapuścińskiego. Yasmine Allas przygląda się korzyściom bycia imigrantem, nie zapominając jednak przy tym o bólu niemożności powrotu do ojczystego kraju. Somalia nie jest już jednością. Yasmine Allas w istotny sposób i na wiele sposobów zachęca do debaty nad problematyką migracji, zagadnieniem rozdroży.

W artykule „Bezdomna a jednak w domu” pisze o losie swojej rodziny znajdującej schronienie w Holandii i o zmieniającej się postawie Holendrów wobec imigrantów. Yasmine Allas bierze częsty udział w debatach i spotkaniach, pisze artykuły prasowe na temat problemu migracji. Fragment jej nowej powieści, której publikacja odbędzie się w październiku 2009, będzie przetłumaczony i opublikowany w znanym miesięczniku „Odra”. Ten sam tekst otrzyma publiczność festiwalu.

Od dziewięciu lat mieszka w Holandii. Urodził się w południowym Iraku w 1971 roku; nie zna jednak dokładnej daty, bo, jak mówi, „na pustyni nie obchodzi się urodzin.” Jako dziecko chciał grać na skrzypcach. Ojciec kupił mu instrument, ale w wiosce nie było nauczyciela muzyki. Al pomyślał, że mógłby grać na skrzypcach słowami i jako ośmiolatek zaczął pisać wiersze. Potem studiował inżynierię lądową w Arbil w północnym Iraku.

Wyjechał z kraju i w 1998 roku przyjechał do Holandii, ubiegając się o azyl.

Vamba Sherif

Urodzony w Liberii, młodość spędził w Kuwejcie, gdzie jego ojciec był wykładowcą na uniwersytecie. Po wybuchu wojny w Zatoce Perskiej, Vamba wraz z rodziną musieli opuścić kraj, chroniąc się w Syrii. Jego rodzice wrócili do ogarniętej wojną domową Liberii. Vamba przyjechał do Holandii, gdzie studiował prawo międzynarodowe.

W 1999 roku ukazuje się pierwsza powieść Vambę „Ziemia ojców”, opowiadająca o ustanowieniu państwa Liberii przez uwolnionych niewolników przybyłych ze Stanów Zjednoczonych. Druga powieść, „Królestwo Szeby” to ciekawy obraz rodziny afrykańskich imigrantów żyjącej w małym miasteczku w Holandii. Mąż czuje nadal nostalgię i tęskni za życiem w Afryce; żona dostrzega natomiast nowe możliwości bycia w nowym kraju, szuka szczęścia dla rodziny. Vamba Sherif to myśliciel wędrowny, mieszkał już w wielu krajach, włada wieloma językami. Już po wojnie domowej w Liberii, pracował tam jako reporter radiowy. Bierze udział w wielu debatach i spotkaniach literackich, na których jako pisarz afrykański zamieszkały w kraju europejskim wypowiada się na temat migracji. Obecnie pracuje nad nową powieścią, a inne jego książki ukażą się wkrótce w nowych przekładach. Przetłumaczony fragment jego powieści „Ziemia ojców” wydrukuje miesięcznik „Odra”.

Al Galidi

Jego opowiadanie 'February in Schiphol' ("Luty w Schiphol") jest oparte na osobistym doświadczeniu. Na swojej stronie internetowej pisze, że jako ubiegającemu się o azyl, nie pozwalano mu „pracować, podróżować ani myśleć”. Nauczył się więc holenderskiego i ponownie zaczął pisać – za co dziękuje Urzędowi Imigracyjnemu i Ministerstwu Sprawiedliwości w Holandii. Wydał szereg powieści i utworów poetyckich; jest też autorem artykułów prasowych.

PISARZE POLSCY

Olga Tokarczuk

To jedna z najważniejszych i najbardziej uznanych autorek w Polsce. Wielokrotnie nagradzana; jej prace przetłumaczono na ponad dwadzieścia języków. Dużo podróżowała po świecie zachodnim, była w Chinach, Malezji, Syrii. Od ponad pół roku mieszka w Holandii. Bierze żywy udział w dyskusjach na temat migracji. Nowa powieść Olgi Tokarczuk, „Bieguni”, zwycięzca prestiżowej nagrody literackiej NIKE, to opowieść o ludziach, którzy przenoszą się z miejsca na miejsce oraz wyraz fascynacji autorki ludzkim wędrowaniem. Rodzina Olgi Tokarczuk przybyła do Polski po II Wojnie Światowej, z terenu obecnej Ukrainy. Ostatnio dowiedziała się, że część jej ukraińskiej rodziny przeniosła się do Francji.

Olga powiedziała, że Jelenia Góra jest znakomitym miejscem na spotkanie z pisarzami imigrantami z różnych krajów; rozpocznie Festiwal swym esejem o migracji.

Natasza Goerke

Urodziła się w Poznaniu; studiowała polonistykę i filologię indyjską. Od połowy lat 80. mieszka w Niemczech, ale jeździ też często do Nepalu i Tybetu, gdzie bada tamtejszą kulturę, historię i język. Jest autorką krótkich filozoficznych opowiadań zabarwionych absurdem, w których pokazuje, że ludzie mogą się mylić co do tego, co uważają za prawdę. Tłumaczenia jej utworów ukazują się w języku angielskim, niemieckim i innych. Natasza Goerke współtworzy wielką polską tradycję literatury emigracyjnej, dzieląc się dużą wiedzą na temat innych kultur i religii.

Ignacy Karpowicz

Urodził się na północnym wschodzie Polski. Już w młodości zetknął się z różnorodnością kultur i religii. Pisarz, tłumacz, podróżnik. Długi czas mieszkał w Etiopii, studiując jej kulturę i język; tłumaczy z języka amharskiego. Swe podróże po Etiopii opisuje w powieści „Nowy kwiat cesarza (i pszczoły)”, starając się przybliżyć historię, kulturę i życie codzienne tego egzotycznego kraju. Mieszkał również w Kostaryce; jest tłumaczem z języka hiszpańskiego. W swych utworach Ignacy Karpowicz prezentuje dystans wobec świata i rzeczywistości kreślonych często przez stereotypy i fałsz; interesuje go dialog z pisarzami z krajów uważanych często za egzotyczne. Jego powieść „Gesty” jest w tym roku nominowana do nagrody literackiej NIKE.